

Lagstiftningsprojekt för reform av penningsspelssystemet

Tillsättande

Inrikesministeriet har i dag tillsatt ett lagstiftningsprojekt för att reformera penningsspelssystemet.

Mandatperiod

Projektets mandatperiod löper ut den 31 december 2025. Avsikten är att en regeringsproposition kan lämnas till riksdagen under vårsessionen 2025.

Bakgrund

Finlands nuvarande penningsspelssystem baserar sig på en ensamrätt som föreskrivs i lotterilagen (1047/2001). Veikkaus Ab, som helt ägs av staten, har ensamrätt att anordna penningsspel. I lotterilagen föreskrivs det om anordnande av lotterier och tillsynen över anordnandet, redovisningen av avkastningen från lotterier och de ändamål för vilka avkastningen kan användas samt tillsynen över användningen av avkastningen. Syftet med lotterilagen är att garantera rättsskyddet för dem som deltar i allmännyttig lotteriverksamhet, att hindra oegentligheter och brott i samband med lotterier och att förebygga och minska de ekonomiska, sociala och hälsomässiga skadeverkningar som deltagande i lotterier ger upphov till. Lotterilagen har reviderats flera gånger under den tid den har varit i kraft, särskilt när det gäller lagens bestämmelser om penningsspelverksamhet.

Den 5 januari 2023 tillsatte inrikesministeriet ett förstudieprojekt för att bedöma penningsspelssystemets nuläge och utarbeta en kartläggning av alternativa modeller till stöd för det politiska beslutsfattandet (SM001:00/2023). Utredarnas slutrapport överlämnades till inrikesministeriet den 17 april 2023 ([Inrikesministeriets publikationer 2023:21](#), på finska).

De huvudsakliga alternativ som föreslogs i förstudien är a) att bevara det nuvarande systemet med ensamrätt kompletterat med sådana nya restriktioner som på ett effektivare sätt förhindrar spelandet utanför systemet med ensamrätt och stärker Veikkaus förmåga att kanalisera penningsspel på nätet eller b) att övergå till ett partiellt licenssystem som gör det möjligt för alla aktörer som uppfyller tillståndsvillkoren att erbjuda kasino- och vadhållningsspel på nätet och där systemet för spel om pengar, liksom det nuvarande systemet, syftar till att förebygga och minska skadeverkningarna av penningsspel.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ska penningsspelssystemet i Finland reformeras och öppnas för konkurrens med en licensmodell senast den 1 januari 2026. Enligt

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Inrikesministeriet

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PB 26
00023 Statsrådet

Kyrkogatan 12
Helsingfors

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

regeringsprogrammet är syftet med reformen att förebygga och minska de hälsomässiga, ekonomiska och sociala skadeverkningar som spelandet orsakar samt att förbättra penningsspelssystemets kanaliseringsgrad.

Enligt regeringsprogrammet är utgångspunkten att licenssystemet ska omfatta kasinospel och vad-hållning på webben. Den ensamrättsverksamhet som kvarstår hos Veikkaus och den verksamhet som bedrivs på en konkurrensutsatt marknad separeras till olika bolag inom samma koncern.

I regeringsprogrammet konstateras det att den nuvarande penningsspelpolitiken inte har varit lyckad eftersom penningsspel är ett betydande problem för en del finländare. Systemet med ensamrätt har en marknadsandel på närmare 50 procent av det digitala penningsspelet, och de företag på marknaden för digitala penningsspel som står utanför systemet med ensamrätt får sina intäkter utan licensavgifter, skatter eller ansvar för de spelproblem som verksamheten orsakar.

Enligt regeringsprogrammet innebär övergången till ett licenssystem att tillsynen över penningsspelbranschen effektiviseras, tillräckliga resurser för tillsynen tryggas och bland annat penningtvätt och resultatmanipulation förhindras effektivt. Tillräckliga resurser för att förebygga penningsspelens skadeverkningar säkerställs inom den offentliga sektorn och organisationssektorn.

I enlighet med regeringsprogrammet utreder man också flyttandet av spelmaskinerna till separata övervakade lokaler. Det görs möjligt för konsumenter att skaffa en spelspärr för alla licensierade tjänster från en enda plattform och övriga behövliga metoder för hantering av spelproblem säkerställs.

Enligt regeringsprogrammet garanteras i samband med reformen möjligheten att styra konsumtionen till det licensierade utbudet bland annat genom marknadsföring. Kanaliseringen genomförs så att marknadsföringen inte främjar spelande som orsakar skadeverkningar och så att marknadsföring av penningsspel inte riktas direkt till minderåriga. Marknadsföringen ska vara återhållsam och ansvarsfull i fråga om innehållet, omfattningen, synligheten och frekvensen. Personlig marknadsföring av spel utan personens uttryckliga samtycke förbjuds.

I enlighet med regeringsprogrammet säkerställs licensmodellens konsekvenser för Åland och finansieringen av Ålands självstyrelse i samarbete med Ålands landskapsförvaltning.

Dessutom konstateras det i regeringsprogrammet att införandet av licenssystemet ska grunda sig på utförliga utredningar om reformens samhälleliga konsekvenser och i synnerhet om reformens konsekvenser för förekomsten av skadeverkningar.

Mål och uppgift

Målet för projektet är att reformera penningsspelssystemet i enlighet med regeringsprogrammet och bereda ett förslag till en rättslig grund för att övergå till ett licenssystem. Syftet med det nya systemet är att förebygga och minska de hälsomässiga, ekonomiska och sociala skadeverkningar som spelandet orsakar samt att förbättra penningsspelssystemets kanaliseringsgrad.

Projektet har till uppgift att i enlighet med målen i regeringsprogrammet utarbeta ett betänkande som innehåller förslag till behövliga bestämmelser om följande helheter:

- 1) penningsspelsgupper som ska omfattas av licenssystemet
- 2) licensförfarande och licensavgifter
- 3) beskattning
- 4) Veikkaus Ab:s specialuppgift samt konkurrens- och bolagsrättsliga frågor
- 5) anordnande av penningsspel
- 6) uppföljning och bedömning av och forskning kring de skadeverkningar som penningsspel ger upphov till samt utveckling av förebyggande och vård av skadeverkningarna
- 7) tillsyn över penningsspelverksamheten, myndigheternas befogenheter och finansiering
- 8) förhindrande av oegentligheter och brott samt konsumentskydd
- 9) marknadsföring av penningsspel samt sponsring
- 10) ett centraliserat system för spelspärrar samt andra behövliga verktyg för hantering av penningsspelet
- 11) metoder för att bekämpa utbudet och marknadsföringen av penningsspel utanför systemet

Enligt regeringsprogrammet ska man också utreda flyttandet av penningautomaterna till separata övervakade lokaler. I projektet utarbetas vid behov förslagen till bestämmelser om detta. Vid behov kan projektet behandla även andra helheter som överensstämmer med projektets mål.

Betänkandet ska skrivas i form av en regeringsproposition till den del det är fråga om förslag till ändringar i lagstiftningen.

Vid beredningen ska man i enlighet med regeringsprogrammet beakta licenssystemets samhälleliga konsekvenser och i synnerhet dess konsekvenser för förekomsten av skadeverkningar av penningspel, effektiviseringen av tillsynen över penningspelsbranschen och licensmodellens konsekvenser för Åland och för finansieringen av Ålands självstyrelse. Dessutom bör man beakta de ramar för penningspelsystemen som ställs i Europeiska unionens domstols rättspraxis i fråga om penningspelsbranschen samt EU:s konkurrens- och statsstödsrättsliga lagstiftning.

Organisering

Styrgrupp

För projektet ska tillsättas en styrgrupp. Ordförande för styrgruppen är inrikesministeriets statssekreterare Juha Martelius. Medlemmar i styrgruppen är statssekreterarna Laura Rissanen, Lauri Tierala, Riikka Slunga-Poutsalo, Mikaela Nylander och Päivi Nerg.

Representanterna för inrikesministeriet är sakkunnigmedlemmar i styrgruppen. Utöver dem kan styrgruppen höra även andra sakkunniga. Projektets ansvariga beredare är sekreterare för styrgruppen.

Arbetsgrupp

För projektet ska tillsättas en arbetsgrupp där Katriina Laitinen, lagstiftningsdirektör vid inrikesministeriet, är ordförande.

Medlemmarna och de personliga ersättarna:

Tauno Junttila, konsultativ tjänsteman, medlem och Katri Aho, lagstiftningsråd, ersättare, jord- och skogsbruksministeriet

Joni Hiitola, regeringsråd, medlem och Laura Hansen, regeringsråd, ersättare, undervisnings- och kulturministeriet

Jari Keinänen, direktör, medlem och Mari Pajula, specialsakkunnig, ersättare, social- och hälsovårdsministeriet

Sari Alho, konsultativ tjänsteman, medlem och Virve Haapajärvi, regeringsråd, ersättare, arbets- och näringsministeriet

Esko Pyykkönen, finansråd, medlem och Henri Luoma, specialsakkunnig, ersättare, statsrådets kansli

Outi Luoma-aho, budgetråd, medlem och Antti Suutari, finansexpert, ersättare, finansministeriet

Permanent sakkunniga:

Anna Hyppönen, chef för lotteriförvaltningen, Polisstyrelsen
Johanna Järvinen-Tassopoulos, forskningschef, Institutet för hälsa och välfärd
Joel Karjalainen, ledande sakkunnig, Konkurrens- och konsumentverket

De ansvariga beredarna är sekreterare för arbetsgruppen.

När det gäller ersättarna uppfyller arbetsgruppens sammansättning inte kravet enligt 4 a § i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986) att kvinnor och män ska vara representerade till

minst 40 procent vardera i statliga kommittéer, delegationer och andra motsvarande statliga organ. I begäran om att föreslå medlemmar har det begärts att en kvinna och en man föreslås för varje post och att en motivering ges om detta inte är möjligt. De instanser som är företrädare i arbetsgruppen hade inte möjlighet att i enlighet med begäran föreslå sådana kvinnliga och manliga medlemskandidater som skulle vara förtrogna med uppdragsområdet, vilket utgör ett sådant särskilt skäl att avvika från kvotskravet som avses i bestämmelsen.

Ansvariga beredare och sekretariat

Projektets ansvariga beredare är konsultativa tjänstemännen Elina Rydman och Jukka Tukia från inrikesministeriets polisavdelning. För projektet ska tillsättas ett sekretariat som stöder de ansvariga beredarnas skrivarbete och bereder ärenden som ska behandlas i arbetsgruppen och styrgruppen. De ansvariga beredarna är ordförande för sekretariatet.

Utöver de ansvariga beredarna hör följande personer till sekretariatet:

Mari Pajula, specialsakkunnig, social- och hälsovårdsministeriet
Mia Rainio, ledande sakkunnig, statsrådets kansli
Jukka Vanhanen, lagstiftningsråd, finansministeriet
Tomi Roukka, specialsakkunnig, Institutet för hälsa och välfärd

Projektassistent

Projektassistent är Krista Peltonen, lagberedningsassistent.

Höranden

I projektet ska experter på olika sektorer höras på bred front i fråga om de sakhelheter som nämns i beslutet om tillsättande. Ett nätverk för delaktighet kan inrättas för hörande av berörda parter och för att informera dem.

Uppföljning

Delegationen för penningspelsärenden, som finns i anslutning till inrikesministeriet, följer hur projektet framskrider.

Ekonomiska och andra konsekvenser

Reformen av penningspelssystemet kan bedömas ha konsekvenser för bland annat statsfinanserna samt ekonomiska konsekvenser för myndigheter och företag. De ekonomiska konsekvenserna av att införa ett licenssystem hänför sig bland annat till det statsägda bolaget Veikkaus Ab:s avkastning, beskattningen, de avgifter som tas ut hos licensinnehavarna, de personal- och informationssystemkostnader som tillsynen över penningspelsverksamheten medför och konkurrensen mellan företagen. I enlighet med regeringsprogrammet bör man i samband med reformen trygga tillräckliga resurser för tillsynen och säkerställa tillräckliga resurser inom den offentliga sektorn och organisationssektorn för att förebygga penningspelens skadeverkningar.

Dessutom bör konsekvenserna för Åland och finansieringen av Ålands självstyrelse enligt regeringsprogrammet säkerställas i samarbete med Ålands landskapsförvaltning.

Reformen av penningspelssystemet kan också bedömas ha konsekvenser för förebyggandet och minskningen av de skadeverkningar som penningsspel ger upphov till. I enlighet med regeringsprogrammet bör man i projektet noggrant utreda de samhällsliga konsekvenserna av att införa ett licenssystem och i synnerhet reformens konsekvenser för förekomsten av skadeverkningar.

Under projektets gång bedöms konsekvenserna på bred front genom att involvera experter på olika områden.

Kostnader och finansiering

Arbetet utförs som tjänsteuppdrag. Varje organisation svarar för sina egna kostnader. Eventuella andra kostnader betalas under inrikesministeriets omkostnadsmoment 26.01.01.1. Den arbetstid som används för projektet och de övriga kostnaderna förs för inrikesministeriets del in på 2000520100.

Inrikesminister

Mari Rantanen

Avdelningschef

Tomi Vuori

Bilagor

-

Distribution

Styrgruppens medlemmar
Arbetsgruppens medlemmar, ersättare, permanenta sakkunniga och sekretariat
Jord- och skogsbruksministeriet
Undervisnings- och kulturministeriet
Social- och hälsovårdsministeriet
Arbets- och näringsministeriet
Statsrådets kansli
Finansministeriet
Polisstyrelsen
Institutet för hälsa och välfärd
Konkurrens- och konsumentverket

För kännedom

Kanslichef Kirsi Pimiä
Justitieministeriet
Inrikesministeriets kommunikationsenhet
Delegationen för penningpelsärenden